

FORTIDSMINNEFORENINGEN VESTFOLD AVDELING

Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

Niels Torp as arkitekter mnal
Pb 5387
Maj. 0304 Oslo

Tønsberg 23.02.06

Innspill til varsel om igangsetting av reguleringsarbeide, Sanden og Saggården, Larvik.

Vi viser til varsel om oppstart av planarbeide datert 02.02.06. Fortidsminneforeningen vil bemerke til planoppstart at vi i utgangspunktet er positive til en nyutvikling av områdene Sanden og Saggården. Arealet er både fritt for bebyggelse og svært stort (72 dekar), og innbyr til nyskpende moderne løsninger mht arkitektur og planlegging. Samtidig er utvikling av området utfordrende, da området har sterke historiske røtter og assosiasjoner.

I gammel tid var arealet Saggården dominert av sagbruksvirksomhet. Arealet Sanden var bordtomter og utskipningssted for trelast. Man skal i denne sammenhengen ikke glemme at Larviks innbyggere i uoverskuelig tid har hatt bruksrettigheter til Sandenområdet. Eiendomsrettighetene til området er likeledes tuftet på gamle bruksrettigheter med opphav i Langefamiliens sagbruksvirksomhet i området. Rettighetene tidligere stadfestet, men "annullert" ved kommunestyremøtevedtak i etterkrigstiden som et resultat av planer om industriutvikling i området. På samme måte har det eksistert bruksrettigheter til Farriselven som neppe kan overses av grunneier nå som industrivirksomheten er erstattet med alminnelig eiendomsutvikling. Det kan reises tvil om innbyggernes bruksrettigheter lar seg avskaffe når industrivirksomheten er opphørt. Vi viser til begrepet "alders bruk", som bør kunne anvendes for Sandenområdet. Denne spesielle historien legger etter vår oppfatning stor tyngde bak krav om å tilgodese allmenhetens interesser i området.

Vi har følgende generelle råd til planarbeidet:

1 Ny bygningsmasse må dimensjoneres og plasseres slik at Farrisfabrikken og Tollboden ikke knuges eller inntrykket av de nevnte kulturminnene ikke minimeres. Spesielt i tilknytning til nærhet til Tollboden er det viktig at eksperimentelle arkitektoniske former underordnes tilpassning til Tollboden og ikke stjeler oppmerksomhet fra Tollbodanlegget.

FORTIDSMINNEFORENINGEN

VESTFOLD AVDELING

Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

2 Områdene mot sjøen bør ha stor tilgjengelighet og bestå av sammenhengende bred strandpromenade uten krinkler og kroker som vanskeliggjør allmenhetens bruk. Generelt bør det settes av mye plass til grøntanlegg. Larvik var i sin tid kjent som en grønn ”hageby”. Dette preget bør føres inn i konseptet for dette området. Langs Farriselven bør det gjøres adskillig større rom for friluftsinnteresser og grønt enn den vedlagte plankartillustrasjonen indikerer.

2 Det må opprettholdes en byggefri akse fra Kongegaten over til tomten hvor Langestrands kirke lå før 1812. Kirken var plassert ved nåværende Larvik museums sydvestre hjørne. Likeledes bør den opprinnelige kirkegården syd for kirkens plassering inngå og oppfattes i en slik akse. Dette vil være i tråd med tidligere antikvariske vurderinger (ref. Hvinden-Haug).

3 Vi er glad for at det på det vedlagte plankartet indikeres en akse fra Stavensveien og opp mot Hammerdalen. Tidligere fremstillinger har indikert en uryddig og krokete forbindelse her. Mot Stavensveien bør ny bebyggelse være oppbrutt og ikke sammenhengende massiv. Det er viktig at det ikke skapes inntrykk av en mur mot Stavensveien. Tilsvarende bør bebyggelsen mot Farriselven være lavest og det kan bygges høyere mot jernbanelinjen og høyest opp mot Mølla. Mot Stavensveien og mot Farriselven bør det maksimalt være to etasjer med stigning til 4 etasjer mot Mølla. Det bør også vurderes, kanskje noe opp i mot det foregående, om ikke Møllas gavlfasade bør sikres en fremtredende visuell plass i totalbildet. Generelt bør oppfatningen av Saggården / Hammerdalen sikres som dalføre. Den visuelle oppfatningen av dalføret er et topografisk særtrekk som bør videreføres i planarbeidet.

4 Vi er av den oppfatning at det bør legges stor vekt på kvalitet mht. fasadematerialer. Vi mener imidlertid at man i utgangspunktet bør kunne stå fritt dersom målsettingen er høy kvalitet i arkitekturopplevelsen i området. Vi er mer opptatt av det endelige resultatet som helhet enn av å foreslå konkrete føringer i denne omgangen.

5 Generelt mener Fortidsminneforeningen at utvikling av et område på hele 72 dekar bør konsekvensutredes med tanke på forskjellige konsekvenser av de samlede tiltak og foreslåtte formål. Dette gjelder handel, trafikk, sentrumsutvikling, miljø etc. Vi er forundret over at foreslått formål mellom planlagt kulturhus og Tollboden, er forklart som ”offentlig administrasjon”. Dersom det innebærer å flytte kommunens administrasjon eller andre viktige kommunale funksjoner fra eksisterende beliggenheter til Sanden, mener vi det vil være svært uheldig for en allerede presset bykjerne. Tilsvarende er vi motstandere av å legge mye handelsvirksomhet til planområdet, da det vil skape et nytt sentrum utenfor eksisterende historiske sentrum og bidra til å forskyve sentrum til det aktuelle området på bekostning av resten av byen. Vi ser det som en forutsetning at grunneier i området kan tilføre byen nye virksomheter, istedenfor å tappe og sluse til seg andre bydelers allerede eksisterende livsgrunnlag.

6 Det er stor sannynlighet for forurensninger i grunnen både på Sanden og Saggården. Både etter trelast/impregnering etc og etter spilloljer/lekkasjer fra Wallboardfabrikken og mener det må være vesentlig i forbindelse med reguleringsarbeidet å få klarhet i dette. Dessuten bør grunnforholdene på Sanden utredes. Utredninger om forurensning og grunnforhold bør følge

FORTIDSMINNEFORENINGEN VESTFOLD AVDELING

Post: Farmannsveien 30, 3100 Tønsberg / bank: 2480 30 21690

saken. Tilsvarende gjelder krav fra jernbaneloverket i forbindelse med bygging nær NSBs togspor.

Vår konklusjon: Når dette er sagt ser Fortidsminneforeningen på utvikling av Sanden og Saggården som et prosjekt som kan tilføre byen nyskapende arkitektur og virksomhet, så vel som tappe resten av byen for livsnerve og for all tid innsnevre oppfatningen av et viktig historisk område, om det tas feil grep om utviklingen av området. Vi mener også det må være viktig å få klarhet i hva slags forurensninger som finnes i grunnen innefor planområdet og få eventuelle konsekvenser på bordet.

For Vestfold avdeling av Fortidsminneforeningen

Dyveke Bast
Leder

Ragnar Kristensen
styremedlem